

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 447/08-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť T., K., právne zastúpenej advokátom JUDr. M. V., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 681/94 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 681/94 porušil základné právo T., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. T. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. T. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 223,46 € (slovom dvestodvadsaťtri eur a štyridsaťšesť centov), ktorú je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. V., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 447/08 z 27. novembra 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť T., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 681/94 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Zo sťažnosti okrem iného vyplynulo: «Dňa 22. 08. 1994 podal A. F., bytom K. ako žalobca a spol. na Obvodnom súde Košice I proti sťažovateľovi T. ako žalovanému žalobu o odstránenie neoprávnenej stavby. V predmetnej žalobe sa žalobca domáhal odstránenia podľa jeho tvrdenia neoprávnenej stavby sťažovateľa postavenej na pozemku parc. č. 6993/2, zapísanom v katastri nehnuteľnosti, na LV č. 10258 kat. územia K., ktorý

bol podľa názoru žalobcu nezákonne vyvlastnený. Neskôr žalobca zmenou návrhu žiadal event. zriadiť vecné bremeno v prospech žalovaného za peňažnú náhradu. (...)

Uznesením zo dňa 11. 11. 2004, č. k. 15 C 289/1994 bola vec č. k. 15 C 681/1994 spojená s vecou 15 C 289/1994 na spoločné konanie na účely znaleckého dokazovania a bol ustanovený znalec Ing. H. M. (...)

Dňa 16. 05. 2007 uznesením č. k. 15 C 289/1994 bola vec č. k. 15 C 681/1994 vylúčená na samostatné konanie. (...)

Čo sa týka samotnej podstaty vzniku zbytočných prietáhov v tomto konaní(...) sťažovateľ sa domnieva, že prietahy vznikli v dôsledku postupu okresného (predtým obvodného) súdu v tejto veci. Okresný súd vo veci v dlhšom časovom úseku, a to od podania žaloby od 22. 08. 1994 do uskutočnenia prvého pojednávania vo veci dňa 17. 01. 2001 nevyhol sa nečinnosti a konal neefektívne. Po podaní žaloby dňa 22. 08. 1994 vykonal jednoduchý úkon - výzva žalobcovi zo dňa 22. 02. 1997, t. j. po viac ako 2,5 roku, a po tomto úkone v časovom odstupe viac ako troch rokov, súd vykonal ďalší úkon vo veci až v júli v roku 2000, kedy dňa 27. 07. 2000 uznesením pripustil, aby do konania pristúpil ďalší účastník. (...)

V ďalšom časovom období, t. j. od 17. 10. 2000, kedy sa uskutočnilo prvé pojednávanie vo veci, až do dňa 23. 06. 2003, kedy súd dožiadal Okresný úrad K. o predloženie vyvlastňovacieho spisu, bez toho, aby postupu súdu bránila zákonná prekážka, nebol realizovaný žiaden úkon vo veci viac ako 2,5 roka. (...)

Obdobie nečinnosti a neefektívnej práce okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov považuje sťažovateľ za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné, pretože k uvedeným zbytočným prietahom podľa názoru sťažovateľa nedošlo v dôsledku zložitosti veci alebo pričinením účastníkov konania, ale v dôsledku postupu okresného súdu.

Po právnej stránke podľa názoru sťažovateľa nie je vec právne zložitá, ako to už aj skonštatoval ústavný súd vo svojom náleze sp. zn. II ÚS 200/05-19 zo dňa 15. 03. 2006 vo veci skutkovo a právne identickej - „pretože výklad a používanie platnej právnej úpravy sú stabilizované v judikatúre vyšších súdov.“

Po skutkovej stránke vzhľadom k potrebe rozsiahlejšieho dokazovania (vypracovanie znaleckého posudku) možno vec považovať za fakticky zložitejšiu. (...)

Sťažovateľ sa domnieva, že konanie vedené pod sp. zn. 15 C 681/1994 na Okresnom súde Košice I prebieha neprimerane dlho, t. j. takmer 14 rokov, a to hlavne v dôsledku nečinnosti a neefektívnej práce súdu v dĺžke viac ako 6 rokov od podania návrhu v roku 1994 až do uskutočnenia pojednávania v roku 2001 a v dôsledku ďalšej nečinnosti súdu až do roku 2003, čo možno už len na základe týchto skutočností považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy. (...)

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľ požaduje v dôsledku neukončeného, už takmer 14 rokov trvajúceho súdneho konania a na základe neodôvodnených pretrvávajúcich prieťahov v predmetnom konaní (konkrétne do roku 2003) v súlade s čl. 127 ods. 3 Ústavy SR a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 200.000,- Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Túto svoju žiadosť sťažovateľ odôvodňuje ujmou, ktorá mu vznikla v dôsledku konania okresného súdu, ktorý svojim postupom mu vytvoril právnu neistotu a po takmer 14 rokoch trvania súdneho sporu nie je zrejmý výsledok tohto súdneho konania. V medziobdobí sťažovateľ bol nútený z ekonomických dôvodov previesť predmetné stavby na žalovaného v 3. rade, hoci nevedel predpovedať výsledok súdneho sporu a vyhnúť sa tak prípadným sankciám zo strany kupujúceho za predpokladu vyhovenia žalobe. (...)»

1.2 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo T. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 681/1994 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 681/1994 konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

3. T. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200.000,- Sk(...), ktorú mu je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. T. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 6.732,- Sk (za dva úkony právnej služby á 3.176,- Sk + 190,- Sk paušál), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. M. V., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. 1 SprV/282/08 zo 16. januára 2009 a právny zástupca sťažovateľky prípisom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 27. januára 2009.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Žalobu o odstránenie neoprávnenej stavby, resp. alternatívne zriadenie vecného bremena podala na Obvodnom súde Košice I dňa 22. 8. 1994 podali A. F. a spol.

Sťažovateľ vystupuje v predmetnom konaní na procesnej strane žalovaného.

Pri posudzovaní otázky, či v tomto súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom poukazujem na Nálezy Ústavného súdu SR, ktoré už v tejto veci boli vydané (III. ÚS 298/07-38, IV. ÚS 319/07-25, II. ÚS 107/08-11, II. ÚS 222/07-40 a ďalšie) a v ktorých Ústavný súd SR dospel k záveru, že doterajším postupom Okresného súdu Košice I došlo k zbytočným prieťahom a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov.

Vec po právnej stránke nie je zložitá. Je však náročná po stránke skutkovej. V konaní vystupuje na strane žalobcu mnoho subjektov, ktorí v priebehu konania zomreli a súd musel zisťovať okruh právnych nástupcov. Na zistenie skutkového stavu bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie. Tieto skutočnosti mali za následok predĺženie konania.

Dňa 11. 8. 2008 súd meritórne rozhodol. Rozsudok doposiaľ nenadobudol právoplatnosť, pretože vo veci bolo podané odvolanie.

Netrváme na ústnom pojednávaní ohľadom predmetnej sťažnosti. (...)“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom prípise k uvedenému vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedol:

„Vo veci ústavnej sťažnosti T., K. na základe Vašej výzvy zo dňa 23. 01. 2009 Vám oznamujeme, že sme vzali na vedomie stanovisko predsedu Okresného súdu Košice I, z ktorého vyplýva opodstatnenosť ústavnej sťažnosti navrhovateľky.

Zároveň Vám oznamujeme, že na ústnom prejednaní veci netrváme.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pôvodne pod sp. zn. 15 C 681/94 a v súčasnosti pod sp. zn. 15 C 289/94:

Dňa 22. augusta 1994 podali A. F. (ďalej aj „žalobca 1“), Š. F. (ďalej aj „žalobca 2“) a M. B. (ďalej aj „žalobkyňa“, spolu aj „žalobcovia“) na okresnom súde žalobu o odstránenie neoprávnenej stavby proti sťažovateľke a neskôr žalobu rozšírili aj na M. K. (ďalej aj „žalovaný 2“, spolu aj „žalovaní“). Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 15 C 681/94.

Dňa 4. apríla 1995 okresný súd vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku a sťažovateľku, aby sa v lehote 15 dní vyjadrila k žalobe.

Dňa 19. apríla 1995 žalobcovia požiadali súd o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 25. apríla 1995 sa k žalobe vyjadrila sťažovateľka.

Dňa 12. februára 1997 žalobcovia navrhli zmenu petitu svojej žaloby tak, že za žalovaného označili aj M. K.

Dňa 19. februára 1997 sudkyňa dala úpravou kancelárii súdu pokyn, aby podanie z 12. februára 1997 doručila M. K. a vyzvala žalobcov na predloženie podkladov k rozhodnutiu o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 27. júla 2000 okresný súd uznesením č. k. 15 C 681/94-11 rozhodol o pripustení zmeny petitu žaloby, na základe ktorej sa na strane žalovaného stalo účastníkom konania aj M. K.

Dňa 14. augusta 2000 okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 8. november 2000 a vyzval žalobcov na doručenie rovnopisu žaloby.

Dňa 17. augusta 2000 okresný súd požiadal Okresný úrad K., katastrálny odbor (ďalej len „kataster nehnuteľností“), o zaslanie listov vlastníctva a identifikáciu parciel týkajúcich sa sporných nehnuteľností a žalobcom zaslal tlačivo potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch.

Dňa 25. septembra 2000 kataster nehnuteľností zaslal súdu požadované listiny.

Dňa 25. septembra 2000 sa k žalobe vyjadril žalovaný 2.

Dňa 27. septembra 2000 kataster nehnuteľností oznámil súdu, že LV č. 10258 bol zrušený a sporná parcela č. 6993/2 zapísaná pôvodne na tomto LV prešla do vlastníctva M. K. a je vedená na LV č. 11620.

Dňa 17. októbra 2000 okresný súd odročil pojednávanie nariadené na 8. november 2000 na 17. január 2001.

Dňa 26. októbra 2000 žalobcovia oznámili súdu, že v dôsledku smrti žalobcu 1 sa žalobkyňou stáva M. B., jeho právna nástupkyňa.

Dňa 31. októbra 2000 okresný súd urgoval žalobcov, aby predložili rovnopis žaloby.

Dňa 17. januára 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu zistenia a upresnenia okruhu nástupcov po neb. A. F. a neb. A. F.

Dňa 5. augusta 2002 bol spísaný úradný záznam o zistení potencionálnych dedičov žalobcu 1.

Dňa 4. septembra 2002 okresný súd vyzval žalobcov na predloženie podkladov k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a na úpravu petitu žaloby uvedením všetkých dedičov po žalobcovi 1.

Dňa 26. septembra 2002 bola súdu doručená žiadosť právneho zástupcu žalobcov o predĺženie lehoty na doplnenie návrhu.

Dňa 9. decembra 2002 právny zástupca žalobcov predložil súdu žiadané doklady (najmä potvrdenia o majetkových pomeroch) a doplnenie žaloby podľa jeho výzvy a oznámil súdu, že nástupcami po žalobcovi 1 sa stali: M. B., A. F., A. S. a M. F.

Dňa 26. júna 2003 okresný súd vyzval Okresný úrad K. (ďalej len „okresný úrad“), aby v lehote 20 dní predložil spisový materiál, ktorý súvisí s rozhodnutím bývalého O. K. č. 5882/83/84-Go o vyvlastnení nehnuteľnosti, a vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh vo výške 500 Sk.

Dňa 9. júla 2003 žalobcovia zaplatili súdny poplatok.

Dňa 23. júla 2003 okresný úrad oznámil súdu, že žiadaný spis sa v jeho archíve nenachádza.

Dňa 15. augusta 2003 súd nariadil pojednávanie na 16. október 2003.

Dňa 2. septembra 2003 okresný súd priznal niektorým žalobcom oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 16. októbra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely zváženia znaleckého dokazovania a preštudovania podkladov a vyjadrení účastníkov konania doručených na pojednávaní.

Dňa 3. decembra 2003 bolo súdu doručené vyjadrenie M. B. a spol.

Dňa 5. marca 2004 bolo nariadené pojednávanie na 1. apríl 2004.

Dňa 1. apríla 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd pripustil zmenu žalobného návrhu. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že bude vykonaný dopyt na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, a sťažovateľke súd uložil povinnosť predložiť doklady (kúpne zmluvy a geometrické plány).

Dňa 27. apríla 2004 bol súdu doručený návrh A. F. a spol. na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaných a návrh otázok pre znalca.

Dňa 5. mája 2004 a 13. mája 2004 žalobcovia predložili súdu doklady podľa jeho výzvy.

Dňa 17. mája 2004 žalobcovia doručili súdu vyjadrenie vo veci samej.

Dňa 17. júna 2004 okresný súd pripustil, aby do konania na strane žalovaných pristúpil ďalší účastník, a to T., s. r. o., ktorý bude v konaní vystupovať ako žalovaný 3.

Dňa 11. novembra 2004 okresný súd uznesením č. k. 15 C 289/94-15 spojil na spoločné konanie veci sp. zn. 15 C 313/94, 18 C 417/94, 15 C 805/94, 15 C 806/94, 15 C 817/94, 15 C 821/94, ako aj napadnutú vec sp. zn. 15 C 681/94, ktoré budú ďalej vedené pod sp. zn. 15 C 289/94. Súčasne ustanovil znalca z odboru geodézie a kartografie,

ktorý mal vyhotoviť znalecký posudok do 60 dní; lehotu neskôr predĺžil do 30. septembra 2005.

Dňa 23. novembra 2004 súd požiadal Katastrálny úrad v K., Správu katastra K. (ďalej len „správa katastra“), aby oznámil, či mu, resp. bývalému Stredisku geodézie a kartografie bolo zaslané právoplatné rozhodnutie O. K. č. 5882/83/84-Go z 20. februára 1984.

Dňa 7. decembra 2004 správa katastra oznámila súdu, že uvedené rozhodnutie bolo zaslané na Stredisko geodézie a kartografie 5. apríla 1985.

Dňa 29. decembra 2005 bol súdu zaslaný znalecký posudok znalcom Ing. M. H.

Dňa 25. mája 2006 súd uznesením č. k. 15 C 289/94-261 ustanovil znalkyňu Ing. Ľ. L.

Dňa 3. októbra 2006 Ing. Ľ. L. zaslala súdu znalecký posudok.

Dňa 25. januára 2007 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu ďalšieho dokazovania.

Dňa 5. apríla 2007 súd nariadil vo veci pojednávanie na 3. máj 2007.

Dňa 24. apríla 2007 sa žalobcovia písomne vyjadrili k predmetu konania.

Dňa 27. apríla 2007 k predmetnej veci zaujal písomné stanovisko žalovaný 2.

Dňa 3. mája 2007 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 3. júla 2007 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu „vyjadrenia účastníkov konania k otázke kontrolného znaleckého posudku“.

Dňa 22. októbra 2007 súd vyzval znalca Ing. M. H., aby doplnil svoj znalecký posudok z 29. decembra 2005.

Dňa 22. novembra 2007 bol doplnený znalecký posudok Ing. M. H.

Dňa 1. februára 2008 sa žalobcovia písomne vyjadrili k predmetnej veci a „špecifikovali“ petit svojho žalobného návrhu.

Dňa 29. februára 2008 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že vec bude predložená Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o vznesenej námietke zaujatosti.

Dňa 28. apríla 2008 okresný súd uzneseniami č. k. 15 C 289/94-545 a č. k. 15 C 289/94-547 priznal znalcom znalečné trovy.

Dňa 16. mája 2008 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bola vec sp. zn. 15 C 681/94 vylúčená na samostatné konanie.

Dňa 18. júna 2008 súd nariadil vo veci termín pojednávania na 25. júl 2008.

Dňa 1. júla 2008 právny zástupca sťažovateľky v napadnutom konaní požiadal o odročenie nariadeného pojednávania.

Dňa 10. júla 2008 súd preročil termín pojednávania na 11. august 2008.

Dňa 11. augusta 2008 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. 15 C 681/94-197.

Dňa 28. októbra 2008 žalobcovia podali odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 22. decembra 2008 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o uvedenom odvolaní žalobcov.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 681/94 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej zložitosti veci. Ústavný súd však nepopiera, že rozhodovanie „o odstránenie neoprávnenej stavby, event. o zriadení vecného bremena“ v okolnostiach danej veci môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci

najmä s ustálením skutkového stavu opakovaným znaleckým dokazovaním a najmä veľkým počtom (a meniacich sa) účastníkov konania, na ktorú skutočnosť nemohol neprihliadnuť pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že napadnuté konanie sa začalo 22. augusta 1994, teda do dnešného dňa trvá už viac ako pätnásť rokov, čo už samo osebe nemožno považovať za primeranú dobu konania. Okrem toho možno konštatovať, že okresný súd bol v predmetnej veci nečinný v období od 22. augusta 1994 do 4. apríla 1995 (minimálne šesť mesiacov), od 25. apríla 1995 do 19. februára 1997 (dvadsaťjeden mesiacov), od 19. februára 1997 do 27. júla 2000 (štyridsaťjeden mesiacov), od 17. januára 2001 do 5. augusta 2002 (osemnásť mesiacov), od 9. decembra 2002 do 26. júna 2003 (šesť mesiacov) a od 23. novembra 2004 dosiaľ (osemnásť mesiacov) a ani po tomto období nebol postup okresného súdu vždy efektívny. Okresný súd teda počas viac ako deväť rokov nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako žalovaná strana v napadnutej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Ústava pritom v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal alebo nemohol riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý

je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Pretože vo veci sťažovateľky okresný súd rozsudkom č. k. 15 C 681/94-197 z 11. augusta 2008 vo veci rozhodol, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk, teda 6 638,78 €, ktoré odôvodnila „*ujmou, ktorá mu vznikla v dôsledku konania okresného súdu, ktorý svojim postupom mu vytvoril právnu neistotu a po takmer 14 rokoch trvania súdneho sporu nie je zrejmý výsledok tohto súdneho konania. V medziobdobí sťažovateľ bol nútený z ekonomických dôvodov previesť predmetné stavby na žalovaného v 3. rade, hoci nevedel predpovedať výsledok súdneho sporu a vyhnúť sa tak prípadným sankciám zo strany kupujúceho za predpokladu vyhovenia žalobe.*“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, ako aj na to, že vec bola medzičasom na okresnom súde skončená, považuje za odôvodnené v sume 3 5000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

S'ťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva účelne vykonané úkony právnej služby (prípravu a prevzatie zastúpenia 23. júna 2008 a podanie s'ťažnosti 30. júna 2008) Za dva úkony vykonané v roku 2008 patrí odmena v sume dvakrát po 105,42 € a režijný paušál dvakrát po 6,31 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia s'ťažovateľky predstavujú celkovú sumu 223,46 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania s'ťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2009